

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum 17 mei 2022 ons kenmerk Z/22/047694-195984 behandeld door Cor Beekmans
portefeuillehouder B. Breunissen e-mail corbeekmans@wdodelta.nl
onderwerp Beantwoording vraag vanuit AB naar aanleiding van benchmark HWBP

Geacht bestuur,

Met enige regelmaat is er aandacht gevraagd door het AB om meer inzicht te krijgen in de vraag hoe de kosten van onze HWBP projecten zich verhouden tot de landelijke HWBP projecten. En hoe de voorbereidingskosten zich verhouden t.o.v. de realisatiekosten van de HWBP projecten. Eind 2021 hebben wij u toegezegd hierover te informeren, op basis van de benchmark van het HWBP. In deze brief geven we in hoofdlijnen de resultaten weer. In de bijlage van deze brief wordt verder ingegaan op de achtergrond van het referentiekader en de benchmark.

Referentiekader

Sinds een jaar wordt door de landelijke HWBP-alliantie gebruik gemaakt van het referentiekader¹. Dit referentiekader wordt gebruikt bij de beoordeling van een subsidie-aanvraag voor HWBP-projecten. Dit kader is speciaal ontwikkeld om waterschappen en de programmadirectie te ondersteunen bij het subsidietraject. In het referentiekader wordt gebruik gemaakt van een aantal kengetallen/thema's. Eén van die thema's gaat in op de verhouding tussen complexiteit van een project, de investering in de verkenning- en planuitwerkingsfase en de verwachte realisatiekosten. Om de vraag uit het AB te beantwoorden gaan we uit van deze kengetallen/thema's. Het referentiekader van het HWBP is gebaseerd op voornamelijk HWBP-2 projecten met een design & construct (D&C) contract aanpak. In het gehele HWBP-programma, en ook bij WDODelta, lopen nu ook veel 2-fase contracten. Deze kenmerken zich dat een deel van wat bij een D&C-contract bij de aannemer gebeurt, hierin gezamenlijk wordt gedaan om te komen tot een aanvaardbaar risico voor de uitvoering. Bij het invullen van de projecten in het referentiekader is gecorrigeerd voor deze "vershoven" kosten².

¹ Informatie over het referentiekader staat op: [Referentiekader | Hoogwaterbeschermingsprogramma \(hwbp.nl\)](#) onder het subkopje: Bekijk het document 'Referentiekader projectaanpak HWBP' staat het document.

² zie toelichting memo

Tabel 1: Referentiewaarden voor kosten per fasen uit referentiekader HWBP

Projectgrootte:	% totale kosten	Projecten met relatief beperkte opgave/complexiteit per km	Projecten met gemiddelde opgave/complexiteit per km	Projecten met relatief grote opgave/complexiteit per km	Uitzonderlijke projecten
Kosten Verkenningfase/km	5%	< €0,3 mln./km	€0,3 - €0,5 mln./km	€0,5 - €0,8 mln./km	> €0,8 mln./km
Kosten Planuitwerking/km	10%	< €0,5 mln./km	€0,5 - €1,0 mln./km	€1,0 - €1,5 mln./km	> €1,5 mln./km
Kosten Realisatiefase/km	85%	< €4,3 mln./km	€4,3 - €8,5 mln./km	€8,5 - €12,8 mln./km	> €12,8 mln./km

Tabel 2: WDODelta projecten in de referentiewaarden matrix voor kosten per fase

Projectgrootte:	% totale kosten	Projecten met relatief beperkte opgave/complexiteit per km	Projecten met gemiddelde opgave/complexiteit per km	Projecten met relatief grote opgave/complexiteit per km	Uitzonderlijke projecten
Kosten Verkenningfase/km	5%	Zwolle Olst	Veilige Vecht		Stadsdijken Stenendijk
Kosten Planuitwerking/km	10%		Veilige Vecht	Zwolle Olst	Stadsdijken Stenendijk
Kosten Realisatiefase/km	85%		Zwolle Olst Veilige Vecht	Stenendijk	Stadsdijken

Legenda: **Goed gekeurde subsidie** : **Subsidie nog niet verleend** : **Voorspelling op basis laatste bekende raming of kengetallen**

Complexiteit

De meeste WDODelta projecten, die nu actief zijn, zijn te betitelen als bovenmatig tot uitzonderlijk complex. Daardoor zijn onze voorbereidingskosten (verkenning- en planuitwerkingsfase kosten) hoog, maar passend bij de complexiteit van de projecten. Deze passen bij de te verwachten uitvoeringskosten. Als landelijk gekeken wordt, zitten veel projecten van andere waterschappen ook in deze categorie. De verklaring hiervoor is dat de andere waterschappen, net als WDODelta, geprioriteerd met projecten bezig zijn die een grotere afstand hebben ten opzichte van de veiligheidsnorm. Daarmee hebben deze projecten een grote opgave en zijn veelal ook complexer dan projecten die over 10 jaar op de programmering staan.

Verhoudingen

In zijn algemeenheid zou men kunnen stellen, dat als een project zich binnen dezelfde kolom van complexiteit bevindt en deze gelijkmatig van verkenning, planuitwerking naar realisatie gaat, dat de voorbereidingskosten redelijker wijs in goede verhouding staan tot de realisatiekosten. Dit klopt tot een bepaalde hoogte, maar het is echter ook een oppervlakkige beschouwing. Door meer te investeren aan de voorkant kunnen de realisatiekosten omlaag gaan. Is er dan sprake van een desinvestering? Dat hangt weer samen met de vraag of de investering aan de voorkant in verhouding staat tot de kostenbesparing in de uitvoering. Daarnaast kan de life-cycle-benadering ook zorgen voor een andere verhouding. Immers kan meer investeren in een robuust ontwerp, de beheerkosten verlagen. Voordat men kan stellen of de verhoudingen tussen de kosten passend zijn, moet je altijd dieper in een project kijken om daarover te oordelen. De gemaakte afwegingen zullen de projecten voldoende moeten aantonen in de subsidieaanvraag om subsidie te verkrijgen. Daarnaast speelt nog mee dat WDODelta streeft, als gevolg van het voor-calculatorisch-karakter van de HWBP-subsidieverlening, naar een voorspelbare realisatie van de projecten. Doelgericht meer investeren aan de voorkant, kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verlagen van de aan de uitvoering gerelateerde risico's. Dit zijn bestuurlijke afwegingen die ook meegenomen worden in het voortraject met het DB/AB en vervolgens ook een plaats krijgen in de subsidieverlening.

De huidige projecten

Veilige Vecht

Project scoort nu over de hele linie gemiddeld. De uitkomst van de verkenning zal bepalend worden voor het vervolg. Kosten planuitwerking en realisatie zijn gebaseerd op kengetallen.

Stadsdijken

Stadsdijken heeft voor de planuitwerking- en realisatiefase een zogenaamd 2-fase contract aanbesteed. Dat betekent dat we te maken hebben met verschoven kosten. Als we hiervoor corrigeren zit het project nog steeds in de uitzonderlijke projecten. Vanaf de planuitwerking is er veel discussie geweest over dit project. Een onafhankelijke commissie heeft vastgesteld dat het project als doelmatig mag worden betiteld. Project is door de ligging van het betrokken traject als zeer complex te beschouwen (industrieterrein, woongebied en N2000). Door de oplopende kosten van de realisatie, vooral ingegeven door de verhoging van de damwand prijs, zit dit project in de categorie uitzonderlijke projecten (stand nazomer 2021). Zonder deze prijsstijging had het waarschijnlijk in de categorie "relatief grote opgave/complexiteit gezeten".

Stenendijk

Het bijzondere van dit project is dat in de dijk een Rijksmonument is opgenomen. Dit is complexiteit verhogend. Dit project heeft een plan-design-construct contract. Dat betekent dat de aannemer het plan zelf maakt (geholpen door het waterschap) hierbij is dus ook sprake van verschoven kosten. Na aftrek van de verschoven kosten blijft Stenendijk een project in de categorie uitzonderlijk project in de planuitwerkingsfase. In dit project is duidelijk dat investeren aan de voorkant heeft geresulteerd in een geoptimaliseerd ontwerp waardoor de realisatiefase, ook met de prijsstijgingen van de laatste jaren, passend is bij een minder gecompliceerd project dan uitzonderlijk. Voor de realisatiefase is de subsidie reeds afgegeven.

Zwolle-Olst

Ook hier is sprake van verschoven kosten van realisatie naar planuitwerking door de 2-fasen aanpak. Als daarvoor wordt gecorrigeerd valt het project in de categorie *Projecten met relatief grote opgave/complexiteit*. De subsidieaanvraag voor dit project is momenteel nog lopende. Bij dit project is nu van boven naar beneden een zigzag waar te nemen. Dit heeft te maken met veranderd inzicht aan de kant van WDODelta over de complexiteit van het project richting realisatie. De complexiteits-toename is vooral te verklaren door een grote inpassingsopgave als gevolg van het VKA en tijdelijke gebruiksruimte voor de realisatie. Daarnaast is er ook sprake van veel maatwerk als gevolg van de natuurwetgeving. Daarbij zijn er door de opdrachtnemer een groot aantal optimalisaties opgevoerd die moeten leiden tot een betere kostenbeheersing van de uitvoering.

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat de voorbereidingskosten van de nu lopende WDODelta-projecten op dit moment passen bij de complexiteit en de te verwachten uitvoeringskosten en/of hogere investering om de realisatiekosten omlaag te krijgen.

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris

de dijkgraaf

E. de Kruijk

D.S. Schoonman